

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

НАКАЗ

23.02.2021

№ 358

Київ

**Про затвердження Положення
про функціональну підсистему
захисту сільськогосподарських
рослин і тварин єдиної державної
системи цивільного захисту**

Відповідно до статті 9 Кодексу цивільного захисту України, пункту 7 Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11, та пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2015 року № 101 “Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту”

НАКАЗУЮ:

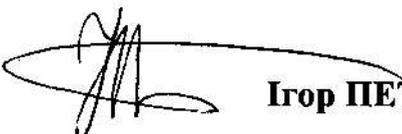
1. Затвердити Положення про функціональну підсистему захисту сільськогосподарських рослин і тварин єдиної державної системи цивільного захисту, що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства агропромислового комплексу України від 25 травня 1999 року № 214 “Про затвердження Положення про функціональну підсистему захисту сільськогосподарських тварин і рослин єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 червня 1999 року за № 377/3670.

3. Відділу мобілізаційної підготовки та цивільного захисту забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

**Міністр розвитку економіки, торгівлі
та сільського господарства України**

 Ігор ПЕТРАШКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

23 листопада 2024 року № 358

ПОЛОЖЕННЯ
про функціональну підсистему захисту
сільськогосподарських рослин і тварин
єдиної державної системи цивільного захисту

1. Це Положення визначає основи створення функціональної підсистеми захисту сільськогосподарських рослин і тварин єдиної державної системи цивільного захисту (далі – функціональна підсистема), її склад, завдання та рівні.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

захист сільськогосподарських рослин і тварин – комплекс заходів, спрямованих на зменшення втрат урожаю та поголів'я свійської худоби, запобігання погіршенню стану сільськогосподарських рослин та здоров'я тварин, спричинених шкідниками та хворобами, а також якості продукції рослинного та тваринного походження;

об'єкти функціональної підсистеми – території, будівлі та приміщення Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів (далі – Держпродспоживслужба), її територіальних органів, а також підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління;

функціональна підсистема – складова частина єдиної державної системи цивільного захисту, до якої входять органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, територіальні органи Держпродспоживслужби, а також підприємства, установи та організації, що належать до сфери її управління і виконують завдання цивільного захисту.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Кодексі цивільного захисту України, Законах України “Про захист рослин”, “Про карантин

рослин”, “Про ветеринарну медицину”, Положенні про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11, типових положеннях про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2015 року № 101.

3. Метою створення функціональної підсистеми є захист населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період.

4. Завданнями функціональної підсистеми є:

1) здійснення заходів цивільного захисту щодо захисту сільськогосподарських рослин і тварин;

2) забезпечення готовності підпорядкованих сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації, що становлять загрозу сільськогосподарським рослинам і тваринам, здійснення заходів щодо запобігання виникненню таких ситуацій або небезпечних подій;

3) організація та проведення моніторингу і прогнозування виникнення надзвичайних ситуацій та їх розвитку, визначення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій, що становлять загрозу сільськогосподарським рослинам і тваринам;

4) своєчасне і достовірне інформування заінтересованих органів виконавчої влади та населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

5) проведення рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, що спричинили загрозу сільськогосподарським рослинам і тваринам;

6) забезпечення планування заходів цивільного захисту щодо захисту сільськогосподарських рослин і тварин;

7) організація та проведення навчань (тренувань) з підготовки органів управління функціональної підсистеми та підпорядкованих їм сил цивільного

захисту, які проводяться згідно з планами основних заходів цивільного захисту Держпродспоживслужби та функціональної підсистеми на відповідний рік;

8) розроблення та здійснення заходів, спрямованих на забезпечення сталого функціонування Держпродспоживслужби, її територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління в особливий період;

9) навчання населення щодо поведінки та дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, що становлять загрозу сільськогосподарським рослинам і тваринам;

10) здійснення заходів щодо укриття працівників Держпродспоживслужби, її територіальних органів і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління, у захисних спорудах цивільного захисту;

11) участь у розробленні та забезпечення виконання галузевих програм і планів з питань цивільного захисту;

12) створення, раціональне збереження і використання резерву матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання виникненню і реагування на надзвичайні ситуації, що становлять загрозу сільськогосподарським рослинам і тваринам;

13) координація дій спеціалізованих служб із захисту сільськогосподарських тварин і рослин стосовно:

здійснення агрохімічного обстеження, ветеринарної діагностики, лікування тварин, що заражені (уражені), знезараження посівів, пасовищ і продукції тваринництва та рослинництва;

моніторингу стану забруднення радіоактивними та небезпечними хімічними речовинами, біологічними засобами сільськогосподарських угідь, продукції рослинництва, поверхневих вод, призначених для сільськогосподарських потреб;

проведення спеціальної розвідки в місцях виникнення (загрози виникнення) надзвичайних ситуацій, шляхів руху сил цивільного захисту та маршрутів евакуації;

проведення роботи з ліквідації епізоотій та епіфітотій, здійснення епізоотичного, фітосанітарного і токсикологічного контролю під час проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

здійснення відповідно до компетенції контролю за безпечністю харчових продуктів і кормів під час виникнення надзвичайних ситуацій, участі у здійсненні заходів щодо забезпечення безпечності харчових продуктів та сировини рослинного та тваринного походження для їх виготовлення;

участі у здійсненні заходів щодо спеціальної обробки територій, приміщень, сільськогосподарських рослин і тварин, продукції тваринництва та рослинництва;

участі в підготовці сільськогосподарської та спеціальної техніки для роботи на зараженій місцевості, спеціальної обробки рослин і тварин, що заражені (уражені), незараженні території, приміщень, де зберігається продукція тваринництва та рослинництва;

здійснення ветеринарно-санітарних та фітосанітарних заходів;

участі у здійсненні заходів щодо захисту джерел і систем водопостачання для тварин від впливу небезпечних факторів ураження;

організації заходів із знищення зерна, продовольства, харчової сировини, фуражу та інших матеріальних засобів, що не підлягають знезараженню;

забезпечення створення резерву спеціального майна і засобів для захисту свійських тварин та сільськогосподарських рослин у разі виникнення надзвичайних ситуацій;

участі в сільськогосподарському виробництві на забруднених територіях, здійсненні контролю за безпечністю такого виробництва;

участі у зборі, утилізації або знищенні загиблих тварин і відходів тваринного походження;

14) виконання інших завдань щодо забезпечення захисту сільськогосподарських рослин і тварин, визначених законодавством.

5. Безпосереднє керівництво функціональною підсистемою здійснює Голова Держпродспоживслужби.

6. До складу функціональної підсистеми входять органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, територіальні органи Держпродспоживслужби, а також підприємства, установи та організації, що належать до сфери її управління і виконують завдання цивільного захисту.

7. Органами управління функціональної підсистеми є:

на державному рівні – Держпродспоживслужба та підрозділ з питань цивільного захисту у складі її апарату;

на регіональному рівні – територіальні органи Держпродспоживслужби;

на об'єктовому рівні – керівники підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Держпродспоживслужби, а також підрозділи (посадові особи) з питань цивільного захисту.

8. Для забезпечення управління, координації дій органів управління та підпорядкованих їм сил цивільного захисту, здійснення цілодобового чергування і забезпечення збору, оброблення, узагальнення та аналізу інформації про обстановку в районах виникнення надзвичайних ситуацій функціонують:

на державному рівні – чергова служба Держпродспоживслужби;

на регіональному рівні – чергові служби територіальних органів Держпродспоживслужби;

на об'єктовому рівні – чергові (диспетчерські) служби підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Держпродспоживслужби (у разі їх утворення).

Для забезпечення сталого управління в разі виникнення надзвичайних ситуацій, що становлять загрозу сільськогосподарським рослинам і тваринам, та реалізації функцій, передбачених на особливий період, Держпродспоживслужбою використовується державна система пунктів управління.

9. Для управління функціональною підсистемою використовуються телекомунікаційні мережі загального користування і спеціального призначення, а також державна система урядового зв'язку.

10. До сил цивільного захисту функціональної підсистеми належать:

- об'єктові аварійно-рятувальні служби (у разі їх утворення);
- об'єктові формування цивільного захисту;
- галузева спеціалізована служба із захисту сільськогосподарських тварин і рослин;
- об'єктові спеціалізовані служби із захисту сільськогосподарських тварин і рослин (у разі їх утворення);
- добровільні формування цивільного захисту.

11. Залучення сил цивільного захисту функціональної підсистеми до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації, планами взаємодії органів управління та сил цивільного захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій, а також планами локалізації і ліквідації наслідків аварій.

12. Залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, для функціональної підсистеми встановлюється один із таких режимів функціонування:

- повсякденного функціонування;
- підвищеної готовності;
- надзвичайної ситуації;
- надзвичайного стану.

Режими функціонування функціональної підсистеми встановлюються відповідно до статей 11–15 Кодексу цивільного захисту України, заходи з їх реалізації визначаються відповідно до Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11.

13. Основними завданнями, що виконуються функціональною підсистемою, є:

- 1) у режимі повсякденного функціонування:
  - забезпечення моніторингу, спостереження, лабораторних досліджень, здійснення державного нагляду (контролю) у межах повноважень

Держпродспоживслужби, а також моніторингу небезпечних подій, що можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій на територіях відповідно до функціонального призначення функціональної підсистеми;

забезпечення здійснення планування заходів цивільного захисту функціональної підсистеми;

розроблення і виконання цільових та науково-технічних програм у межах повноважень Держпродспоживслужби щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій і зменшення можливих втрат;

здійснення планових заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми, забезпечення безпеки та захисту населення і прилеглих територій від таких ситуацій, а також заходів щодо підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми;

забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми до дій за призначенням;

організація підготовки фахівців цивільного захисту, підготовка керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту функціональної підсистеми, навчання населення діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

створення і поновлення матеріальних резервів для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми та ліквідації їх наслідків;

визначення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

підтримання в готовності систем оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

2) у режимі підвищеної готовності:

здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми, а також інформування працівників об'єктів

функціональної підсистеми про загрозу виникнення надзвичайної ситуації та дії в можливій зоні надзвичайної ситуації;

формування Держпродспоживслужбою оперативних груп для виявлення причин погіршення обстановки та підготовки пропозицій щодо її нормалізації;

уточнення (у разі потреби) планів реагування на надзвичайні ситуації Держпродспоживслужби, а також підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління, здійснення заходів щодо запобігання їх виникненню;

уточнення та здійснення заходів щодо захисту населення і територій, працівників об'єктів функціональної підсистеми від можливих надзвичайних ситуацій на них;

приведення в готовність наявних сил і засобів цивільного захисту функціональної підсистеми, залучення в разі потреби додаткових сил і засобів;

цілодобове чергування (за потреби) членів оперативних груп, сформованих Держпродспоживслужбою;

посилення спостереження та контролю за ситуацією на територіях з метою захисту сільськогосподарських рослин і тварин;

3) у режимі надзвичайної ситуації:

здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми, а також населення прилеглих територій про виникнення надзвичайної ситуації на об'єктах функціональної підсистеми та інформування його про дії в умовах такої ситуації;

уведення в дію планів реагування на надзвичайні ситуації Держпродспоживслужби, а також (у разі потреби) підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління;

призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та утворення в разі потреби спеціальної комісії з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11;

визначення відповідно до функціонального призначення функціональної підсистеми зони надзвичайної ситуації;

здійснення в межах повноважень Держпродспоживслужби постійного прогнозування зони можливого поширення надзвичайної ситуації та масштабів можливих наслідків;

організація відповідно до функціонального призначення функціональної підсистеми робіт з локалізації і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, залучення для цього необхідних сил і засобів, що їй належать;

організація та здійснення (у разі потреби) евакуаційних заходів;

організація і здійснення радіаційного, хімічного, біологічного, інженерного та медичного захисту працівників об'єктів функціональної підсистеми від наслідків надзвичайної ситуації;

здійснення безперервного контролю за розвитком надзвичайної ситуації та обстановкою на об'єктах функціональної підсистеми і прилеглих до них територіях;

інформування органів управління цивільного захисту та населення прилеглих територій про розвиток надзвичайної ситуації на об'єктах функціональної підсистеми та заходи, що здійснюються.

14. В особливий період функціональна підсистема функціонує відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України та з урахуванням особливостей, що визначаються згідно із Законами України "Про правовий режим воєнного стану", "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", іншими нормативно-правовими актами.

15. Переведення функціональної підсистеми в режим функціонування в умовах особливого періоду здійснюється відповідно до актів Президента України, Кабінету Міністрів України, плану цивільного захисту Держпродспоживслужби на особливий період та планів цивільного захисту на особливий період підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління та продовжують роботу у воєнний час і які віднесено до категорій цивільного захисту.

16. Керівництво проведенням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації об'єктового рівня на об'єктах функціональної підсистеми здійснює керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, який призначається та діє відповідно до статті 75 Кодексу цивільного захисту України.

17. Для безпосередньої організації і координації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації об'єктового рівня на об'єктах функціональної підсистеми утворюється штаб з ліквідації її наслідків, який є робочим органом керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Рішення про утворення та ліквідацію такого штабу, його склад приймає керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

18. Роботи, пов'язані з реагуванням на надзвичайну ситуацію об'єктового рівня або усуненням загрози її виникнення, виконують сили цивільного захисту об'єктів функціональної підсистеми, де виникла така ситуація, з наданням їм необхідної допомоги силами цивільного захисту функціональної підсистеми, територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту адміністративно-територіальної одиниці, на території якої розташований такий об'єкт, а також відповідними підрозділами ДСНС, Міноборони, Національної поліції, МОЗ тощо.

До виконання зазначених робіт насамперед залучаються сили і засоби цивільного захисту функціональної підсистеми. У разі виникнення надзвичайної ситуації державного, регіонального та місцевого рівня до виконання цих робіт залучаються сили і засоби цивільного захисту територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту, їх ланки.

Залучення сил і засобів цивільного захисту до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється органами управління, яким підпорядковані такі сили та належать засоби відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації.

19. До робіт із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми та ліквідації їх наслідків можуть залучатися на добровільних або договірних засадах громадські об'єднання за наявності в учасників, які залучаються до таких робіт, відповідного рівня підготовки в порядку, визначеному керівництвом такого об'єднання або керівником робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

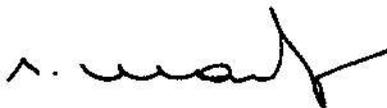
20. Сили цивільного захисту функціональної підсистеми, крім добровільних формувань цивільного захисту, укомплектовуються персоналом (кадрами) та забезпечуються засобами цивільного захисту з урахуванням необхідності проведення робіт в автономному режимі протягом не менше трьох діб.

21. Функціональна підсистема провадить свою діяльність відповідно до планів основних заходів цивільного захисту функціональної підсистеми на рік. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації відповідного рівня.

22. Заходи цивільного захисту в особливий період здійснюються відповідно до плану цивільного захисту Держпродспоживслужби на особливий період та планів цивільного захисту на особливий період підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління та продовжують роботу у воєнний час і які віднесено до категорій цивільного захисту.

23. Заходи щодо проведення цільової мобілізації для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру державного рівня та їх наслідків передбачаються у відповідних планах Держпродспоживслужби, а також підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління.

**Начальник відділу мобілізаційної
підготовки та цивільного захисту**

Ігор ШАМПРАЙ